

**Wymogi obowiązujące rolników
w zakresie
stosowania i przechowywania nawozów
wynikające z Programu działań mających
na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód
azotanami ze źródeł rolniczych...
(tzw. program azotanowy)**

w **2013 r.** Komisja Europejska wniosła skargę
do Trybunału Sprawiedliwości UE

w **2014 r.** Trybunał Sprawiedliwości UE orzekł,
że Polska nie wywiązała się ze zobowiązań,
wynikających z unijnych przepisów, dotyczących
ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami.

Dyrektywa Azotanowa

Rada WE 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r.

*w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniem
powodowanym przez azotany pochodzące
ze źródeł rolniczych*

Ministerstwo
Środowiska

Ministerstwo
Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

**Ustawa Prawo Wodne
(2001 r.)**

**Ustawa o nawozach i nawożeniu
(2007 r.)**

OSN

2004: 2%
2016: <5%

**PROGRAMY
DZIAŁAŃ**

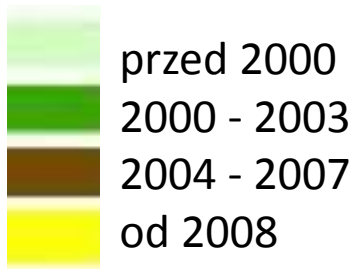

Rozporządzenie MRiRW
w sprawie **szczegółowego
sposobu stosowania nawozów**
oraz prowadzenia szkoleń z
zakresu ich stosowania

170 kg N/ha

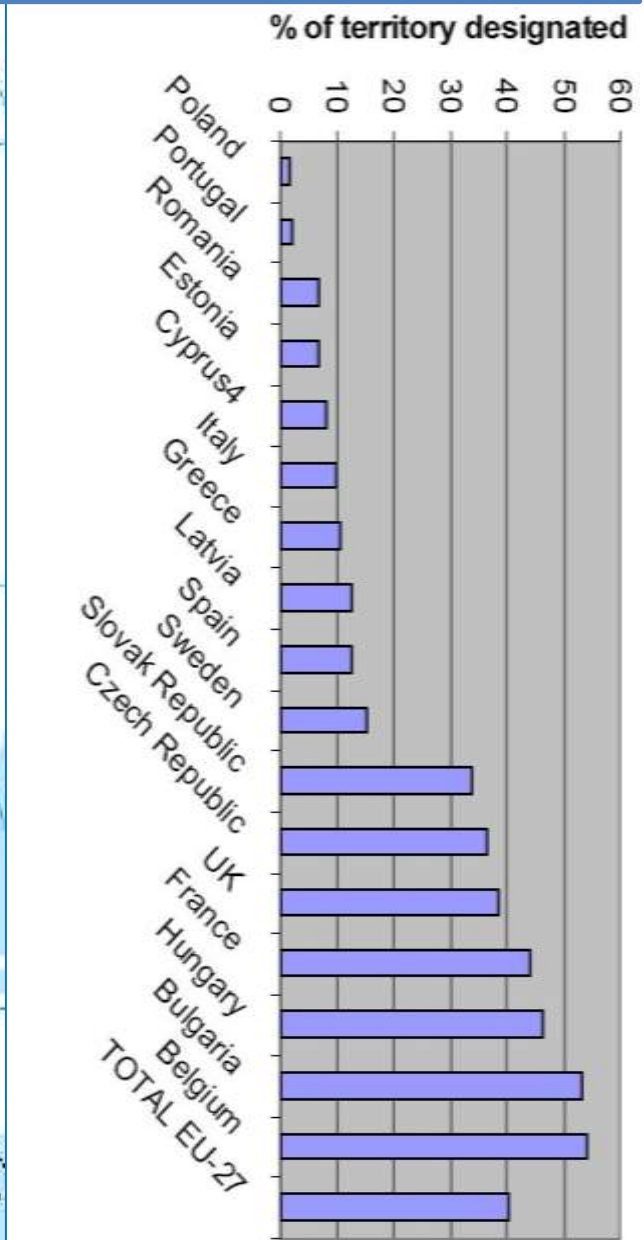
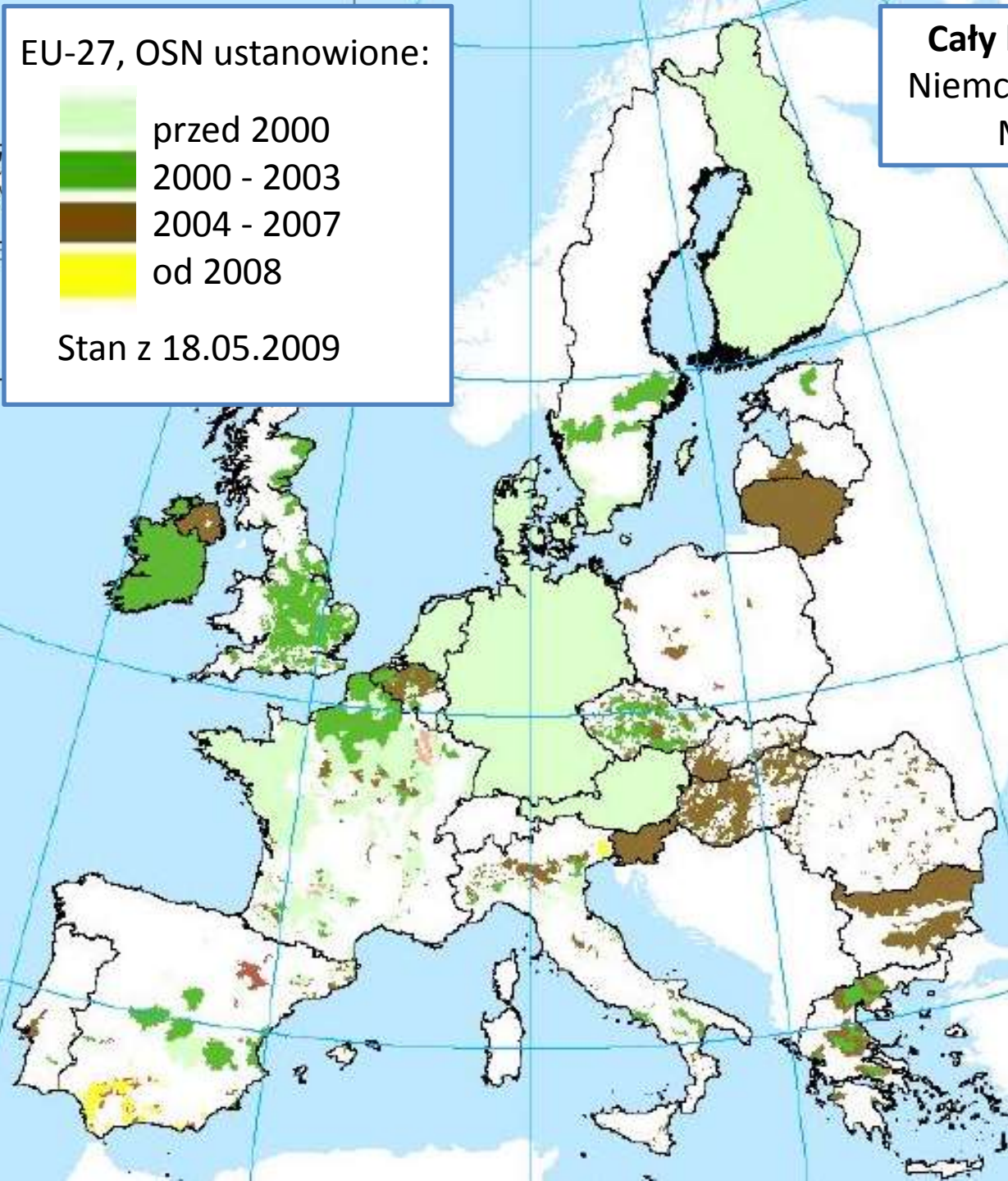
Rozporządzenia
Dyrektorów RZGW

EU-27, OSN ustanowione:

Stan z 18.05.2009

Cały kraj: Austria, Dania, Finlandia, Niemcy, Irlandia, Łotwa, Luksemburg, Malta, Holandia, Słowenia

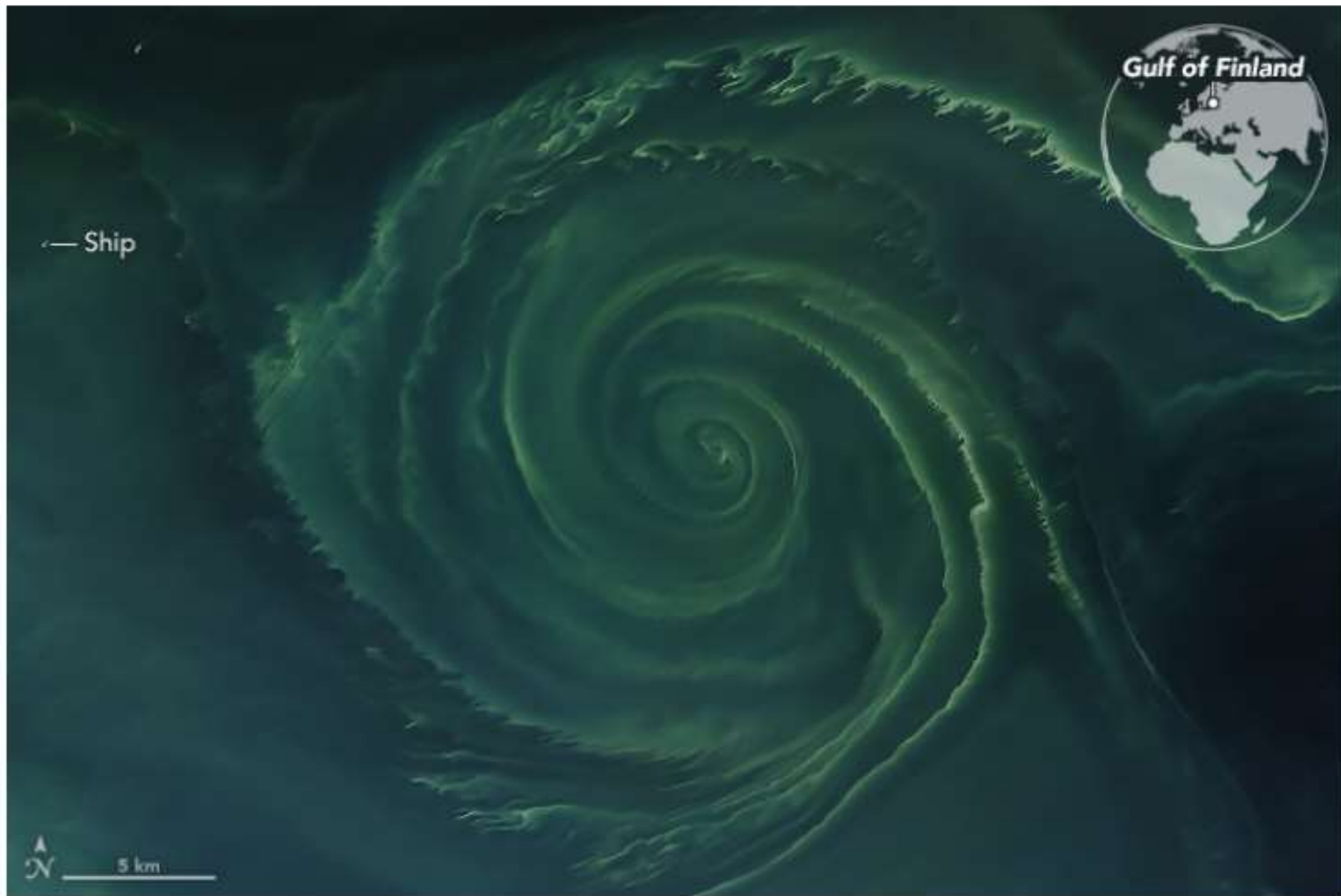
Polskie zlewisko Bałtyku

- Czwarte pod względem wielkości
- Zamieszkałe przez > 45% ogółu ludności
- Obejmuje > 50% użytków rolnych
- Zlewiska rosyjskie i fińskie o podobnej powierzchni są w ok. 60% pokryte lasami i wodami (jeziora),
- największe zlewisko szwedzkie w 25% pokrywają góry

PODR
POMORSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
W LUBANIU

Zakwit fitoplanktonu w Zatoce Fińskiej, 18 lipca 2018 roku. Dane: Landsat8

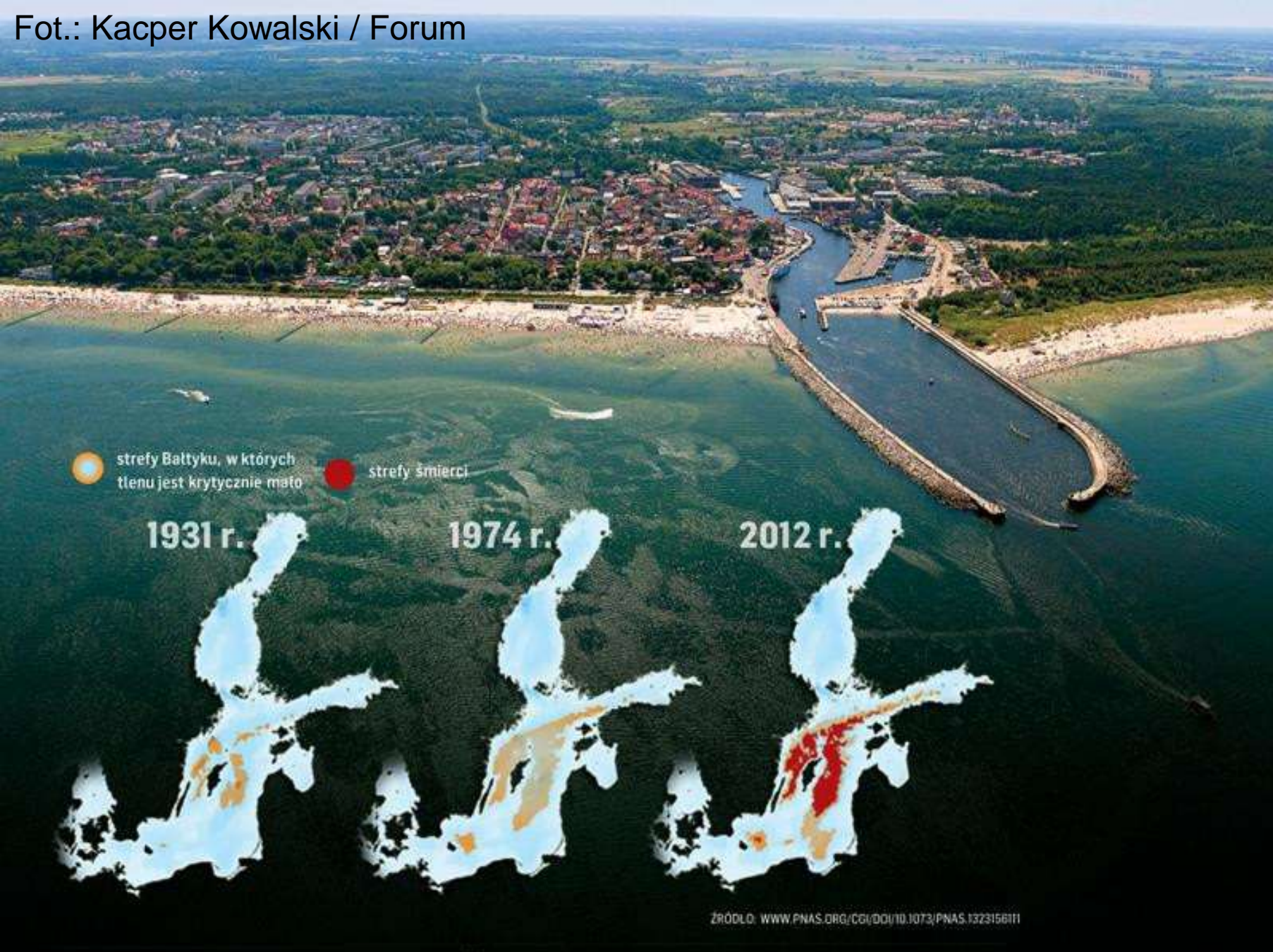

Obszary zakwitnięcia sinic w Bałtyku, 24 lipca 2018 roku. Dane: NASA

Zespół badawczy z Finlandii i Niemiec [poinformował](#), że poziom tlenu w ostatnich latach w Morzu Bałtyckim znajduje się na najniższym poziomie od **1500** lat! Częste i

Strona główna > Artykuły internetowe - Wiadomości - Nowe prawo wodne – dużo obowiązków i wysokie kary dla rolników

Nowe prawo wodne – dużo obowiązków i wysokie kary dla rolników

0 f t G

Polecane

Dopłaty do materiału siewnego w 2018 roku pierwszy raz w ARiMR

Spodobał Ci się ten artykuł? Udostępnij go!

f G+ t

zkami (ang. cookies) na Twoim urządzeniu w celu lepszego dostosowania treści oraz dla celów : ustawienia Twojej przeglądarki. Korzystanie z naszej strony bez zmiany ustawień oznacza zgodę na przechowywanie cookies w Twoim urządzeniu. Więcej informacji o plikach cookies.

Zgadzam się

Niemal wszystkie przepisy nowego Prawa wodnego mają wejść w życie 1 stycznia 2018 r, w tym nowe maksymalne stawki za wykorzystywanie wody do celów rolniczych.

Jednak przepisy dotyczące rolników, w tym te o programie działań OSN i kary za nieprzestrzeganie programu mają wejść już następnego dnia po ogłoszeniu ustawy w Dzienniku Ustaw. **A to oznacza, że nowe obowiązki zostaną nałożone na rolników już w pierwszej połowie sierpnia 2017 roku.**

Paweł Mikos

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U.2017 poz.1566)

Prawo wodne

Rozdział 4

Ochrona wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych

Art. 104. 1. W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu, opracowuje się i wdraża na obszarze całego państwa program działań.

~~OSN~~

Wymogi obowiązujące rolników w zakresie stosowania i przechowywania nawozów

- 1. Ustawa o nawozach i nawożeniu** (Dz.U.2007.147.1033 z późn. zm., **w tym wniesionymi przez nową Ustawę prawo wodne**)
- 2. Rozporządzenie** Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi **w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów** oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz.U. 2008.80.479 z późn.zm.)
- 3. Rozporządzenie** nr 6/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 1 października 2012 r. **w sprawie wprowadzenia programu działań** mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. Urz. woj. pomorskiego z 2012 r., poz. 3243)

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r.

(Dz.U.2017 poz.1566)

Prawo wodne

Maksymalne stawki opłaty, wynoszą:

- **3000 zł za przechowywanie odchodów zwierzęcych niezgodnie z przepisami** wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4;
- **2000 zł za stosowanie nawozów niezgodnie z przepisami** wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4;
- **500 zł za prowadzenie dokumentacji realizacji programu działań niezgodnie z przepisami** wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4 **albo za jej brak**;
- **500 zł za brak planu nawożenia azotem, jeżeli jest wymagany** zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4.

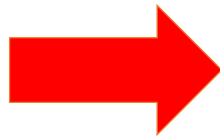
Wymogi obowiązujące rolników w zakresie stosowania i przechowywania nawozów

- 1. Ustawa o nawozach i nawożeniu** (Dz.U.2007.147.1033 z późn. zm., w tym wniesionymi przez nową Ustawę prawo wodne)
- 2. Rozporządzenie** Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi **w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów** oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz.U. 2008.80.479 z późn.zm.)
- 3. Rozporządzenie** Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. **w sprawie przyjęcia „Programu działań** mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”(Dz.U. 2018 poz. 1339)

Normy i wymogi wzajemnej zgodności

**Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 lipca 2018 r.
o zmianie wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej
z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy**

M.P. 2018 poz. 734

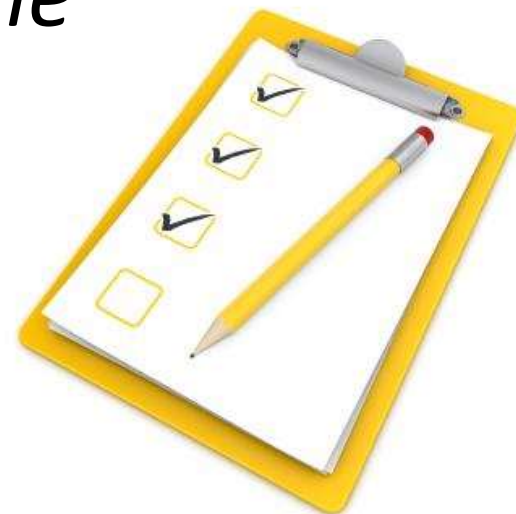

Wymogi obowiązują rolników, którzy prowadzą produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej, oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, o których mowa w art. 102 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) NR 640/2014
Jeżeli stwierdzona niezgodność wynika z zaniedbania ze strony beneficjenta, stosuje się zmniejszenie. Zmniejszenie to, co do zasady, wynosi 3% łącznej kwoty wynikającej z płatności i rocznych premii wymienionych w art. 92 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.

Plan prezentacji:

- 1. Skąd się wziął Program działań?*
- 2. Zmiany w przechowywaniu nawozów***
- 3. Zmiany w stosowaniu nawozów*
- 4. Od czego zacząć dostosowanie do zmian?*

Przechowywanie nawozów naturalnych

⊙ Gospodarstwa utrzymujące:

gospodarstwa
wielkotowarowe
=
pozwolenie
zintegrowane

- powyżej 40 tys. stanowisk dla drobiu
- 2000 dla świń powyżej 30 kg
- 750 stanowisk dla macior

Obowiązek
zagospodarowania
min. 70 % gnojówki,
gnojowicy na
własnych gruntach
UMOWA ZBYTU
PLAN NAWOZOWY* 2x

od **15.11.2007** zamknięte zbiorniki na gnojowicę i gnojówkę
od **01.01.2009** nieprzepuszczalne płyty, zabezpieczone w taki
sposób aby wycieki nie przedostawały się do gruntu

⊙ **Wszystkie gospodarstwa z produkcją zwierzęcą:**
od **01.01.2011** szczelne, zamknięte zbiorniki na
gnojowicę i gnojówkę o pojemności na **4 m-ce**

Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie. (Dz.U.97.132.877), który w §6.2. wskazuje. zbiorniki zamknięte powinny być szczelnie przykryte płytą zaopatrzoną w otwór wejściowy i wentylacyjny.

Rozporządzenie RM z 05-06-2018 w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”

*w szczególności osłoną elastyczną
lub osłoną pływającą

Dostosowanie **pojemności szczelnych i przykrytych*** zbiorników
na nawozy płynne oraz **powierzchni miejsc** przechowywania nawozów
stałych, przez okres **6 lub 5 miesięcy** w terminach do:

naturalne płynne

naturalne stałe

- **31-12-2021 r.** – dla podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt w liczbie równiej lub większej 210 DJP, w tym: drobiu powyżej 40 tys. stanowisk, trzody – powyżej 2 tys. stanowisk świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior;
- **31-12-2024 r.** – dla podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt w liczbie mniejszej niż 210 DJP

Przed upływem terminów przechowywanie nawozów naturalnych w szczelnych zbiornikach o pojemności umożliwiające gromadzenie 4-miesięcznej produkcji

Wymagana wielkość miejsc do przechowywania nawozów naturalnych

Płyta obornikowa	Gatunki inne niż drób	Drób
Poradnik CC 2010	3,5 m ² /DJP	1,6 m ² /DJP
Program działań	2,1* m³/DJP	1,2* m³/DJP

Zbiornik na gnojówkę	Gatunki inne niż drób	Drób
Poradnik CC 2010	3 m ³ /DJP	0,25 m ³ /DJP
Program działań	1,4* m³/DJP	0,7* m³/DJP

Zbiornik na gnojowicę	Gatunki inne niż drób
Poradnik CC 2010	10 m ³ /DJP
Program działań	5,8* m³/DJP

*
mniej jeśli:
 wypas,
 przykrycie/zadaszenie,
 podsuszanie,
 systemy żywienia

więcej (do 20%)
 dla krów
 mlecznych >6 tys. l

zależnie
 od wysokości
 składowania
 obornika

kalkulator
 CDR xls

PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Roczne obroty zwierząt

Wprowadź dane

Przelicz

Gatunek/grupa technologiczna zwierząt	Stan na początku	Urodzenia	Zakup	Z przeklasowania	Razem przychody	Upadki, uboje z konieczności	Sprzedaz, uboje na własny użytek	Na przeklasowanie	Razem rozchody	Stan na koniec	Otres przebywania w grupie w m-cach	Stan przelotowy	Stan średnioroczny	SYSTEM UTRZYMANIA liczba w szt. st. średniorocznego			Współczynnik odliczenia koncentracji <small>W^{1),2)}</small>
														Głęboka ściółka	Płytką ściółka	Bezściółk owo	
Bydło mleczne																	
<i>Krowy mleczne o wydajności od 6 000 do 8000 l/rok i masie ciała do 500 kg</i>																	
	10				0				0	10	12	10	10,00		10,00		

Informacje o gospodarowaniu nawozami naturalnymi

NIE	Przechowywanie obornika z głębokiej ściółki "w obejściu"
NIE	A, B, C – współczynniki odliczenia okresu pastwiskowego

System utrzymania, wyposażenie techniczne

	D ₁ – system częściowo-rusztowy dla świń		D ₂ – system bezściółkowy dla drobiu
	E ₁ – separowanie gnojowicy (tylko faza ciekła),		E ₂ – podsuszanie pomiotu w chowie drobiu
NIE	F ₁ – zadaszenie płyty obornikowej	NIE	F ₂ – przykrycie zbiornika na gnojowicę
	G ₁ – Powierzchnia wybiegu niezadaszonego w m ² - system ściółkowy		G ₂ – Powierzchnia wybiegu niezadaszonego w m ² - system bezściółkowy
	H - stosowanie w gospodarstwie rolnym ciągłych kompleksowych procesów technologicznych przetwarzania nawozów naturalnych		
1,0	W - deklarowana wysokość składowania obornika na płycie (w metrach)		

Minimalne pojemności płyty obornikowej lub pojemności zbiornika na gnojowicę albo gnojówkę dla gatunków zwierząt gospodarskich

Gatunek / grupa technologiczna zwierząt	Płyta obornikowa m ²	Zbiornik na gnojówkę m ³	Zbiornik na gnojowicę m ³
Bydło mleczne	23,10	15,40	0,00
RAZEM:	23,10	15,40	0,00
Po uwzględnieniu współczynników odliczenia/doliczenia ze względu na zastosowane rozwiązania systemów utrzymania oraz wyposażenie techniczne (G i H)	23,10	15,40	0,00

Tabela 9. Średnie roczne wielkości produkcji nawozów naturalnych i koncentracja zawartego w nich azotu w zależności od gatunku zwierzęcia gospodarskiego, jego wieku i wydajności oraz systemu utrzymywania zwierząt gospodarskich¹⁾

Gatunek/grupa technologiczna zwierząt	SYSTEM UTRZYMIWANIA								Wartość współczynnika odliczenia koncentracji „w ^{rod})
	Głęboka ściółka		Płytką ściółką				Bezściółkowo		
	Obornik ²⁾		Obornik ²⁾		Gnojówka ²⁾		Gnojowica/pomiot/odchody ^{2), 3)}		
	Produkcja (t/rok)	Zawartość (kg N/t)	Produkcja (t/rok)	Zawartość (kg N/t)	Produkcja (m ³ /rok)	Zawartość (kg N/m ³)	Produkcja (m ³ lub t/rok)	Zawartość (kg N/t lub m ³)	
Bydło									
Buhaje	19,0	3,1	10,5	3,3	5,8	3,4	22,0	3,5	0,7
Krowy mleczne 1 ⁵⁾	18,8	2,6	10,0	2,8	6,2	2,7	17,6	3,4	0,7
Krowy mleczne 2 ⁶⁾	23,8	3,1	14,8	3,3	7,6	3,2	23,0	4,0	0,7
Krowy mleczne 3 ⁷⁾	26,0	3,7	16,2	4,0	8,4	3,8	25,4	4,5	0,7
Jałówki cielne	18,4	3,0	8,5	3,2	5,4	3,1	16,4	3,4	0,7
Jałówki powyżej 1 roku	12,4	2,8	6,0	2,8	5,8	2,7	11,6	2,9	0,7
Jałówki od 6 miesięcy	7,8	3,4	3,6	3,5	2,4	3,7	6,8	4,7	0,7

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Harmonogram planowanych do 31 grudnia 2018 r. naborów wniosków w ramach **działań/poddziałań/typów operacji** Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

12.	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN	grudzień 2018 r.
-----	---	------------------

Harmonogram planowanych do 30.06.2019 r. naborów wniosków w ramach PROW 2014–2020

poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych ”	grudzień 2018 r.
---	------------------

<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12316852/katalog/12539861#12539861> projekt z 10-10-2018

- Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN - **zwiększenie kwoty pomocy z 50 tys. PLN do 100 tys. PLN**, w związku z wejściem zmienionych przepisów Prawo Wodne.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

z dnia 23 października 2015 r.

**w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej
na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN”
w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych”
objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
(Dz. U. 2015 poz. 1795).**

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

z dnia 14 września 2016 r.

zmieniające rozporządzenie

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej
na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN” ...

Dz.U.2016 poz. 1569

NIE
gospodarstwa
wielkotowarowe
=
pozwolenie
zintegrowane

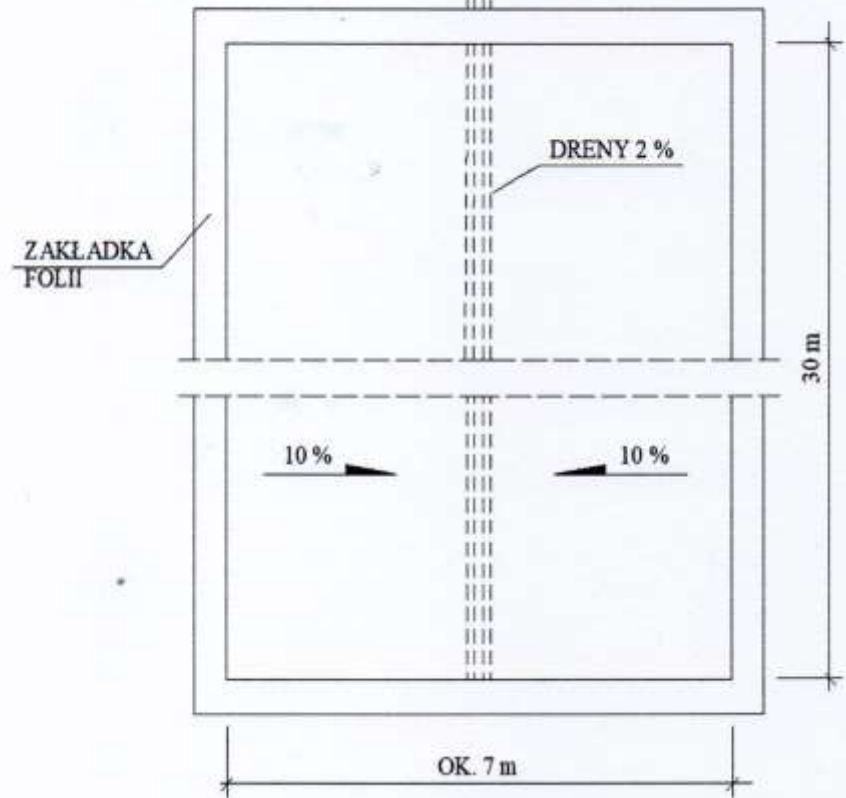
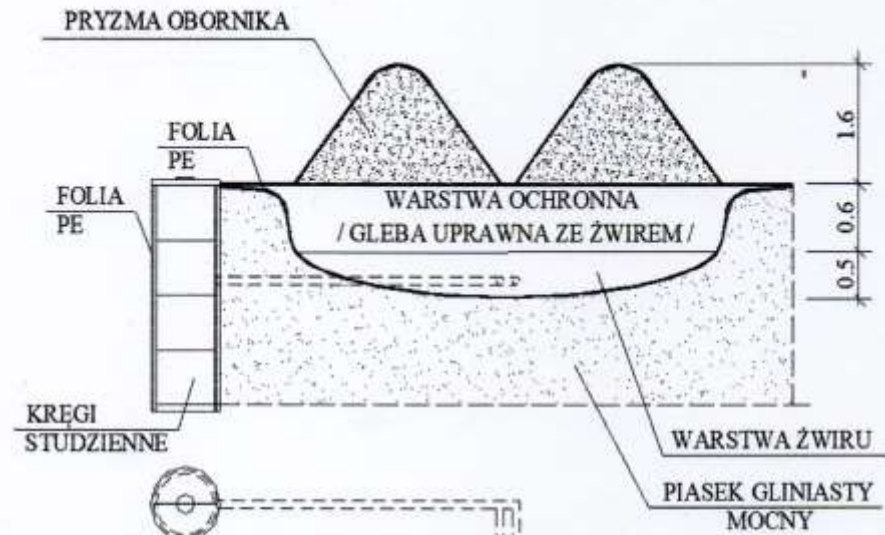
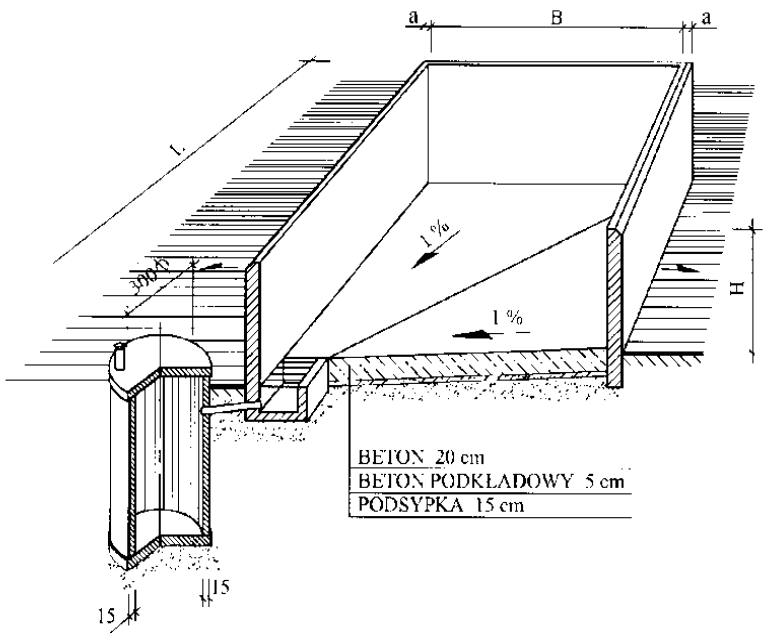
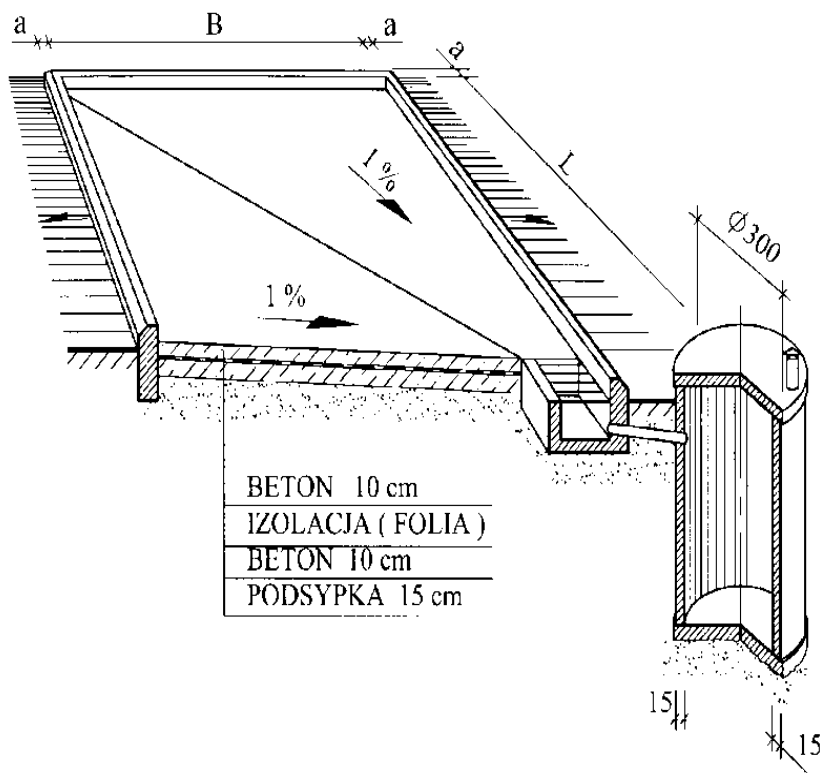
- 1) 60% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez młodego rolnika;
- 2) 50% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanej przez rolnika niebędącego młodym rolnikiem.

§ 5. 1. Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy lub zakupu:
 - a) zbiorników do przechowywania ~~gnojowicy lub gnojówki~~ nawozów naturalnych płynnych,
 - b) płyt do gromadzenia i przechowywania ~~obornika~~ nawozów naturalnych stałych,
 - c) zbiorników lub płyt do przechowywania ~~pasz soczystych~~ kiszzonek– wraz z zakupem instalacji technicznej lub wyposażenia,
- 1) rozbiórki i utylizacji materiałów pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji,
- 2) zakupu aplikatorów nawozów naturalnych w postaci płynnej typu:
 - a) doglebowe redlicowe o zębach sztywnych,
 - b) Doglebowe kultywatorowe o zębach sprężystych lub talerzowe,
 - c) węże wleczone
 - d) wleczone płozowe
 - e) szczelinowe tarczowe
- 3) zakupu wozów asenizacyjnych z aplikatorami nawozów naturalnych w postaci płynnej typu określonego w pkt 3,
- 4) ~~zakupu rozrzutników obornika i kompostu:~~
 - a) ~~z adapterem rozdrabniającym poziomym i tarczami rozrzucającymi,~~
 - b) ~~z adapterem pionowym,~~
 - c) ~~z adapterem dwubębnowym poziomym,~~
- 5) ogólne, o których mowa w art. 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1305/2013, zwane dalej „kosztami ogólnymi”

O kolejności przysługiwania pomocy decyduje, **suma uzyskanych punktów** przyznawanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na DJP, jest:
 - **równa co najmniej 210 – przyznaje się 2 punkty,**
 - **mniejsza niż 210 – przyznaje się 1 punkt**
- 2) udział kosztów kwalifikowalnych inwestycji objętych operacją, polegających na dostosowaniu gospodarstwa do wymagań określonych w programie działań, dotyczących warunków przechowywania nawozów naturalnych wyprodukowanych w gospodarstwie:
 - **powyżej 75% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 5 punktów,**
 - **powyżej 60% do 75% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 4 punkty,**
 - **powyżej 50% do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 3 punkty,**
 - **powyżej 40% do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 2 punkty,**
 - **od 25% do 40% kosztów kwalifikowalnych operacji – przyznaje się 1 punkt;**
- 3) Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, nie wystąpił o pomoc w ramach typu operacji „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych” lub „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN”, chyba że wystąpił o tę pomoc i nie przyznano mu tej pomocy albo pomoc tę mu przyznano, lecz jej nie wypłacono z powodu rezygnacji z tej pomocy lub niedopełnienia przez beneficjenta warunków, z zastrzeżeniem których została zawarta umowa o przyznaniu pomocy – **przyznaje się 1 punkt**

Warunki składowania obornika na przyźmie – bezpośrednio na gruncie rolnym:

- **poza zagłębieniami** terenu
- na możliwie płaskim terenie - dopuszczalny **spadek do 3%**
- teren **niepiaszczysty i niepodmokły**
- minimum **25 m od linii brzegu wód**
- maksymalnie przez **6 miesięcy** (~~16 tygodni~~)
- minimalna przerwa **3 lata**
- lokalizacja przyzmy oraz data złożenia obornika w danym roku na danej działce musi zostać **zaznaczona na mapie lub szkicu** działki, który rolnik **przechowuje** przez 3 lata

Przechowywanie kiszzonek

- nie przechowuje się bezpośrednio na gruncie.
- przechowuje się w szczególności w silosach, w rękawach foliowych, na płytach lub na podkładzie z folii, sieczki, słomy, lub innego materiału, który pochłania odcieki, oraz pod przykryciem foliowym.

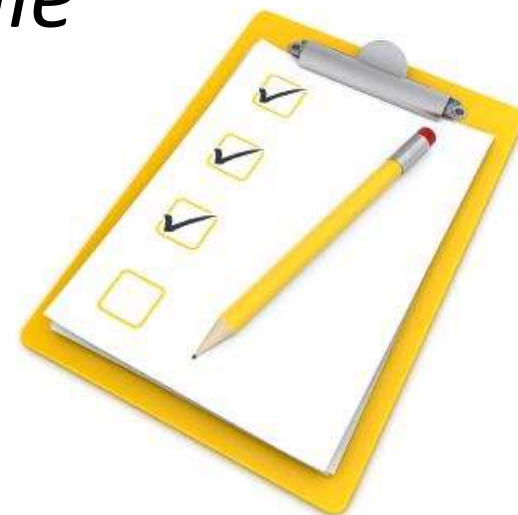
*zapisy w Programie 2012-2016
dotyczyły również pasz soczystych*

Kiszonki składa się w odległości większej niż **25 m** od:

- studni lub ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej
- linii brzegu wód powierzchniowych
- pasa morskiego

Plan prezentacji:

- 1. Skąd się wziął Program działań?*
- 2. Zmiany w przechowywaniu nawozów*
- 3. Zmiany w stosowaniu nawozów***
- 4. Od czego zacząć dostosowanie do zmian?*

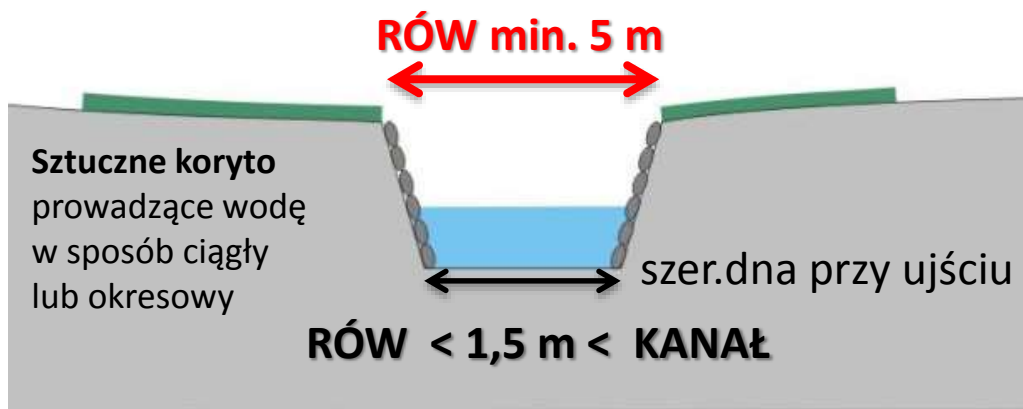

Zabrania się stosowania nawozów:

- zamarzniętych* ~~do głębokości 30 cm~~
- na glebach zalanych wodą
- nasyconych wodą
- ~~podczas opadów deszczu~~
- przykrytych śniegiem

*za glebę zamrzniętą nie uznaje się gleby,
która rozmarza powierzchniowo w ciągu dnia

STREFY BUFOROWE

Minimalne odległości stosowania:

- **5 m** dla nawozów mineralnych, obornika, gnojówki
- **10 m** dla gnojowicy

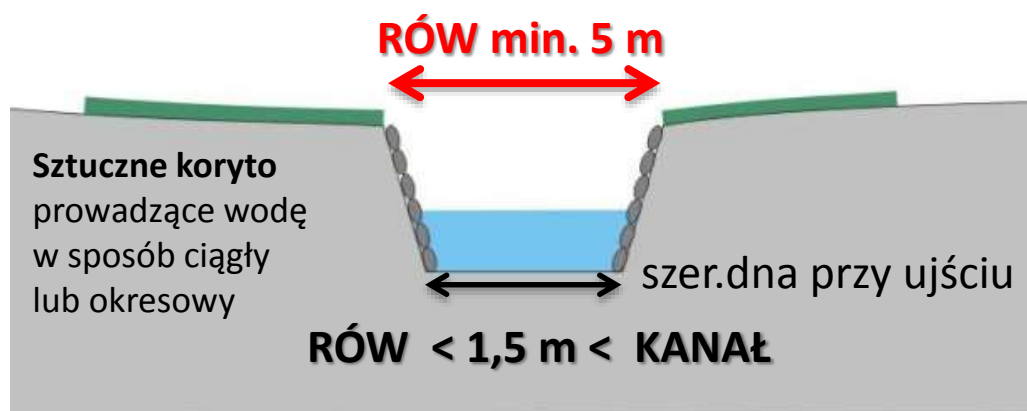
**Program działań
od 27 lipca 2018 r.
możliwość 50% zmniejszenia**

- Jeśli urządzenia aplikujące nawozy bezpośrednio do gleby
- Jeśli pełna dawka nawozów podzielona jest na trzy równe dawki

Rozporządzenie w sprawie szczegółowego stosowania nawozów

STREFY BUFOROWE

od 27-07-2018:
5 m dla nawozów mineralnych, organicznych i organiczno-mineralnych zawierających fosfor

Rozporządzenie o stos. nawozów

Program działań
od 27 lipca 2018 r.
możliwość 50% zmniejszenia

- nawozy mineralne
- obornik
- gnojówka

Jeziro
lub zbiornik wodny
o powierzchni:

do 50 ha

pow. 50 ha

wszystkie
nawozy

gnojowica

10 m

5 m

20 m

morski pas nadbrzeżny
- do 3,5 km

wszystkie nawozy

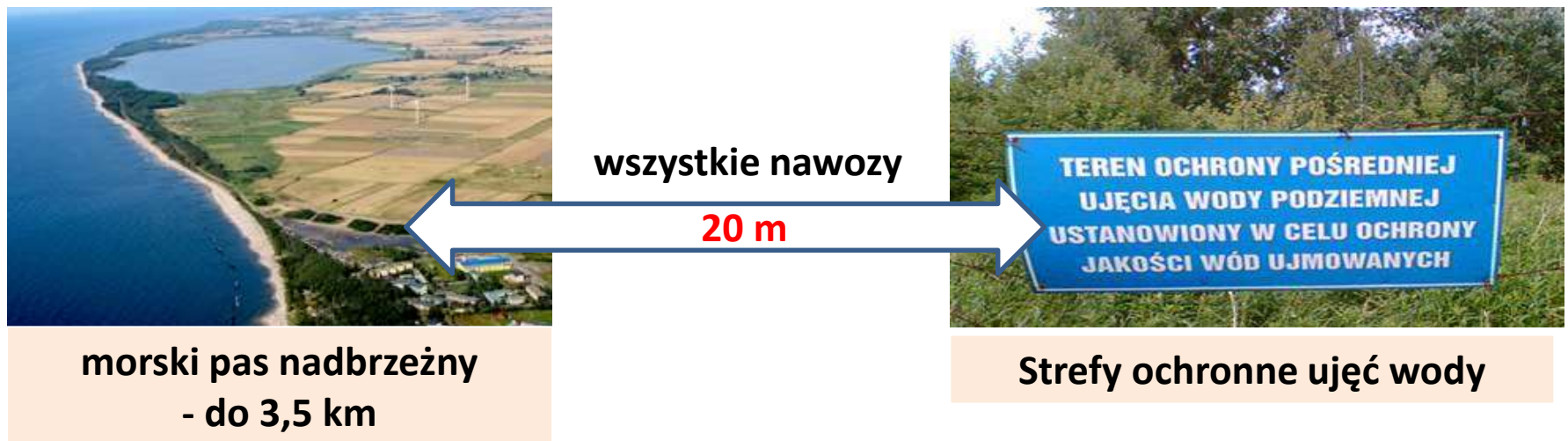
20 m

Strefy ochronne ujęć wody

Rozporządzenie w sprawie szczegółowego stosowania nawozów

PROGRAM DZIAŁAŃ obowiązuje od 27 lipca 2018 r.

Nawozy można stosować w odległości:

- 5 m (10 m w przypadku gnojowicy) – od brzegów jezior i zbiorników wodnych o powierzchni do 50 ha, cieków naturalnych, rowów o szerokości powyżej 5 m, kanałów
 - lub 10 m (15 m w przypadku gnojowicy) – jeśli uprawa prowadzona jest na terenie o dużym nachyleniu skierowanym w stronę ww. brzegów wód
- 20 m – od brzegu jezior i zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 50 ha, ujęć wody (jeśli nie ustanowiono strefy ochronnej), obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego.
 - lub 25 m – jeśli uprawa prowadzona jest na terenie o dużym nachyleniu skierowanym w stronę ww. brzegów wód

Wymienione odległości mogą zostać zmniejszone o połowę w dwóch przypadkach:

- stosowania nawozów za pomocą urządzeń aplikujących je bezpośrednio do gleby.
- podzielenia pełnej dawki nawozów co najmniej na 3 równe dawki, przy czym odstęp między zastosowaniem tych dawek nawozu nie może być krótszy niż 14 dni.

Nie mniejszą niż 25 m odległość od brzegów wód powierzchniowych i ujęć wody, dla których nie ustanowiono strefy ochronnej, należy zachować przy przechowywaniu nawozów i kiszzonek, a także myciu rozsiewaczy nawozów, sprzętu do aplikacji nawozów oraz rozlewania wody z ich mycia.

Stoki o nachyleniu $>10\%$ czyli $5,75^\circ$

10 m

1 m

- stosowanie nawozów w okresie wegetacyjnym roślin uprawnych przy największym zapotrzebowaniu roślin na azot;
- podział ogólnej dawki nawozów azotowych mineralnych, tak aby poszczególne dawki nie przekraczały 100 kg N/ha;
- bezpośrednia aplikacja nawozów do gleby lub przyoranie, lub wymieszanie z glebą jeśli nawozy stosowane są na gruntach ornych. Przyorania lub wymieszania z glebą dokonuje się w ciągu 4 godzin od zastosowania nawozu naturalnego, jednak nie później niż następnego dnia po jego zastosowaniu;
- uprawa działki rolnej w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku, z odkładaniem skiby w górę stoku, o ile pozwala na to wielkość i usytuowanie tej działki rolnej lub przy zastosowaniu konserwujących systemów uprawy zapobiegających wymywaniu, takich jak uprawa uproszczona, uprawa uproszczona pasowa lub uprawa zerowa. Wymóg ten nie dotyczy działki rolnej mniejszej niż 1 ha, na której stosuje się uproszczony system uprawy.

ZAKAZ nawożenia

przy braku okrywy roślinnej

- nawozami azotowymi,
- gnojówką i gnojownicą

Program działań od lipca 2018 r.

Technika węży wleczonych

<https://www.youtube.com/watch?v=7VL7L7pRZ3M>

BUT

WĄŻ

Rozporządzenie w sprawie szczegółowego stosowania nawozów

- **Nawozy naturalne i organiczne, w postaci stałej lub płynnej stosuje się w okresie 1 marca – 30 listopada**
 - z wyjątkiem nawozów stosowanych pod uprawy pod osłonami
- Nawozy naturalne w postaci płynnej mogą być stosowane gdy poziom wody podziemnej jest poniżej 1,2 m

PROGRAM DZIAŁAŃ obowiązuje od 27 lipca 2018 r.

Nawozy, zawierające w swoim składzie azot, można stosować od 1 marca:

- na gruntach ornych*:
 - do 25 października** – nawozy naturalne płynne i mineralne azotowe
 - do 31 października – nawozy naturalne stałe
- na trwałych użytkach zielonych, w uprawach trwałych i wieloletnich:
 - do 31 października – nawozy naturalne płynne i mineralne azotowe
 - do 30 listopada – nawozy naturalne stałe

*Termin ten może zostać przekroczony jedynie w sytuacjach gdy:

- uprawy jesienne zakładane są po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach. Dopuszczalna dawka azotu w wieloskładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekroczyć dawki 30 kg N/ha. Należy szczegółowo udokumentować termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy.
- niekorzystne warunki pogodowe, w szczególności nadmierne uwilgotnienie gleby, uniemożliwiały zbiory lub nawożenie. Wówczas graniczny termin stosowania nawozów to dzień 30 listopada.

**25 października jest terminem granicznym, jednakowym dla wszystkich gmin woj. pomorskiego. W innych województwach może być krótszy (do 15 lub 20 października).

gospodarstwa ≥ 10 ha UR lub ≥ 10 DJP

- posiadają plan nawożenia azotem albo obliczenia maksymalnych dawek azotu,
- prowadzą dokumentację zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem azotem:
 - Data zastosowania nawozu
 - Rodzaj uprawy i powierzchnia uprawy, na której został zastosowany nawóz
 - Rodzaj zastosowanego nawozu
 - Zastosowana dawka nawozu
 - Termin przyorania nawozu naturalnego, w przypadku zastosowania tego nawozu na terenie o dużym nachyleniu

Dokumentację należy przechowywać przez 3 lata od dnia zakończenia nawożenia

Od 1 stycznia 2019

- **Plan nawożenia azotem** – obowiązuje gospodarstwa:
 - o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych
 - uprawiające uprawy intensywne na powierzchni powyżej 50 ha
 - utrzymujące obsadę większą niż 60 DJP wg stanu średniorocznego

LISTA UPRAW INTENSYWNYCH

w produkcji polowej:

1. pszenice, powyżej 120 kg N/ha
2. pszenżyto, powyżej 100 kg N/ha
3. żyto mieszańcowe, powyżej 100 kg N/ha
4. kukurydzę, powyżej 160 kg N/ha
5. rzepak, powyżej 150 kg N/ha
6. burak cukrowy, powyżej 150 kg N/ha
7. burak pastewny, powyżej 150 kg N/ha
8. ziemniak późny, powyżej 120 kg N/ha

Warzywa w uprawie pod osłonami:

1. pomidor
2. ogórek
3. papryka.

Warzywa w uprawie polowej:

1. kapusta głowiasta biała
2. kalafior
3. brokuł
4. kapusta brukselka
5. marchew
6. seler korzeniowy
7. burak ćwikłowy
8. ogórek
9. cukinia
10. cebula
11. por.

**Rozporządzenie RM z 05-06-2018 w sprawie przyjęcia
„Programu działań mających na celu
zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami ze źródeł rolniczych
oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”**

Sposób obliczania maksymalnych dawek azotu

Nd z nawozów azotowych mineralnych =

Azot działający (Nd)

- Nd z nawozów naturalnych
- Nd z gleby

Zasoby azotu mineralnego wiosną w warstwie gleby 0-60 cm (kg N/ha)

wykorzystywanego w 90% przez uprawy roślin ozimych i w 60% przez uprawy roślin jarych

Kategoria agronomiczna gleby			
bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka
49	59	62	66

**Rozporządzenie RM z 05-06-2018 w sprawie przyjęcia
„Programu działań mających na celu
zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami ze źródeł rolniczych
oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”**

Tabela 11. Równoważniki nawozowe azotu z różnych źródeł w zależności od terminu stosowania

Źródło azotu	Termin stosowania	
	jesień	wiosna
Obornik		
Bydło	0,35	0,40
Świnie	0,40	0,45
Drób nieśny	0,40	0,45
Drób rzeźny	0,45	0,50
Pozostałe przeżuwacze, konie, zwierzęta futerkowe roślinożerne	0,30	0,35
Dowolny obornik zastosowany pod przedplon	0,15	
Gnojowica/pomiot/odchody		
Bydło	0,50	0,60

**Rozporządzenie RM z 05-06-2018 w sprawie przyjęcia
„Programu działań mających na celu
zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami ze źródeł rolniczych
oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”**

**DO
OKREŚLENIA
MAKSYM.
DAWEK
AZOTU**

N działającego!

rodzaj uprawy	maksymalne dawki N ze wszystkich źródeł (kg/ha)	pobranie N (kg) na 1 t produktu
pszenica ozima	200	23,7
pszenica jara	160	25,1
jęczmień	140	22,3
żyto	120	21
żyto mieszańcowe	150	21
kukurydza na ziarno	240	22
pszenżyto	180	24,1
ziemniaki wczesne	90	3,3
ziemniaki późne	180	3,9
buraki cukrowe	180	2,5
buraki pastewne	200	2,5
rzepak, nasiona	240	44,5
groch, peluszkki, bobik	30	8
łubin	0 30	0
łąka 4 pokosy	220	
trawy wieloletnie	300	5,1
motylkowe z trawami	100 150	30*
...

* na każdy pokos

Rozporządzenie RM z 05-06-2018 w sprawie przyjęcia
*„Programu działań mających na celu
zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami ze źródeł rolniczych
oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”*

Sposób obliczania dawki N_{\min} do planu nawożenia azotem

Dawka N_{\min} = plon osiągalny w gospodarstwie [t/ha]

- x pobranie jednostkowe azotu [kg N/t] (tab.)**
- N z innych źródeł x równoważnik nawozowy**
- korekta dla roślin uprawianych po przedplonach
lub międzyplonach bobowatych (tab.)**

/ 0,7 (współczynnik wykorzystania N
z nawozów azotowych mineralnych)

Na słomę pozostawioną do zaorania
można zastosować dodatkowo nie więcej niż 30 kg N/ha,
o ile stanowisko przeznaczone jest pod zasiew ozimin

**Rozporządzenie RM z 05-06-2018 w sprawie przyjęcia
„Programu działań mających na celu
zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami ze źródeł rolniczych
oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”**

**DO PLANU
NAWOŻENIA
AZOTEM**

rodzaj uprawy	maksymalne dawki N ze wszystkich źródeł (kg/ha)	pobranie N (kg) na 1 t produktu
pszenica ozima	200	23,7 27
pszenica jara	160	25,1 27
jęczmień	140	22,3 24
żyto	120	21 24
żyto mieszańcowe	150	21 24
kukurydza na ziarno	240	22 26
pszenżyto	180	24,1 27
ziemniaki wczesne	90	3,3
ziemniaki późne	180	3,9 4,2
buraki cukrowe	180	2,5
buraki pastewne	200	2,5
rzepak, nasiona	240	44,5 50
groch, peluszkki, bobik	30	8
łubin	0	0
łąka 4 pokosy	220	
trawy wieloletnie	300	5,1
motylkowe z trawami	100	30* 3,0
...

* na każdy pokos

**Rozporządzenie RM z 05-06-2018 w sprawie przyjęcia
„Programu działań mających na celu
zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami ze źródeł rolniczych
oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”**

Tabela 13. Ilość azotu działającego pozostającego po uprawie roślin bobowatych

Rodzaj przedplonu	Bobowate w czystym siewie		Bobowate w mieszankach z trawami lub zbożami		Przyorane liście roślin korzeniowych
	plon główny	międzyplon	plon główny	międzyplon	
Przyorane resztki późniwne	30 kg	15 kg	20 kg	10 kg	25 kg
Przyorane całe rośliny na zielony nawóz	Łubin żółty – 74 kg Groch – 77 kg Seradela – 65 kg Pozostałe – 60 kg	Koniczyna czerwona – 30 kg Koniczyna biała – 27 kg Seradela – 33 kg Pozostałe – 30 kg	50 kg	20 kg	–

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U.2017 poz.1566)

Prawo wodne

Art. 105. 1. Zastosowana w okresie roku dawka odchodów zwierzęcych wykorzystywanych rolniczo nie może zawierać więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

2. W programie działań może zostać określona roczna dawka odchodów zwierzęcych wykorzystywanych rolniczo zawierająca więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych, jeżeli nie zagraża to realizacji celów, o których mowa w art. 104 ust. 1.

3. Rocznią dawkę odchodów zwierzęcych wykorzystywanych rolniczo zawierającą więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych, o której mowa w ust. 2, ustala się z uwzględnieniem:

- 1) długich okresów wegetacji;
- 2) upraw o wysokim pobraniu azotu;
- 3) wysokiego opadu netto;
- 4) gleb o wysokiej zdolności denitryfikacji.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej powiadamia Komisję Europejską o zamiarze ustanowienia rocznej dawki odchodów zwierzęcych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych, o której mowa w ust. 2.

5. Rocznią dawkę odchodów zwierzęcych wykorzystywanych rolniczo zawierającą więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych, o której mowa w ust. 2, ustala się w programie działań po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Europejskiej.

Plan prezentacji:

- 1. Skąd się wziął Program działań?*
- 2. Zmiany w przechowywaniu nawozów*
- 3. Zmiany w stosowaniu nawozów*
- 4. Od czego zacząć dostosowanie do zmian?**

Doradztwo

Szkolenia

Targi i imprezy

Relacje

Projekty

Konkursy

Wydawnictwa

Integrowana Ochrona
Roślin

Atrykański Pomor Świn
(ASF)

Ptasia Grypa

Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami

Artykuł: Znamy już nowe wymogi dotyczące stosowania i przechowywania nawozów

Załączniki:

1. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” z dnia 12 lipca 2018 r. Dz.U. poz. 1339
2. Ewidencja nawożenia N – plik pdf do wydruku i ręcznego wypełniania

[APLIKACJE CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO](#)

KALENDARZ WYDARZEŃ

Listopad 2018

Pon	Wt	Śr	Czw	Pt	Sob	Nd
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9

BLOG DLA ROLNIKA

Aplikacja do wyliczania maksymalnych dawek azotu

Max_dawki_N_robocza_CDR_Radom.xlsm

Szczegóły

Pobierz

Aplikacja do sporządzania planu nawożenia azotem

Plan_nawozenia_azotem_CDR_Radom.xlsm

Szczegóły

Pobierz

Strona główna

Informacje

Ciekawostki

Zaprzyjaźnione strony

Ochrona środowiska

Nowy Plan nawozowy i Rejestr nawożenia azotem.

Napisane przez: [zeligov](#) | 20 listopada 2018

Ukazało się ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001339>

Opracowałem nową aplikację która, mam nadzieję, pomoże nam w uporaniu się z dokumentacją nawożenia azotem.

Aplikacja skierowana jest do doradców Ośrodków Doradztwa Rolniczego oraz rolników.

Aplikację jest dość skomplikowana. Proponuję więc przetestowanie jej. Zamieszczam wersję czystą oraz wersję z przykładem który sam sporządziłem.

Do testowania oraz nauki obsługi nie jest potrzebne hasło dostępu.

[Plan_i_Rejestr_nawozenia_N_na_OSN_334_przyklad_bez_hasla](#)

Warsztaty dla 25 doradców PODR w Lubaniu
5-6 luty 2019 w Starym Polu,

warsztaty dla rolników później...

dziękuję za uwagę

Katarzyna Radtke
tel. 797-010-651
k.radtke@podr.pl